

Lathraea clandestina

Foto: Piet Kok

Nomenclatuur en Etymologie

De botanische naam *Lathraea clandestina* draagt een betekenis die verwijst naar de verborgen levenswijze van deze bijzondere plant. De geslachtsnaam *Lathraea* is afgeleid van het Griekse woord "lathraios" (λαθραῖος), wat "verborgen" of "heimelijk" betekent. Dit verwijst naar het feit dat deze plant grotendeels ondergronds leeft en alleen tijdens de bloeiperiode bovengronds verschijnt. De soortaanduiding *clandestina* is eveneens afgeleid van het Latijnse woord "clandestinus", wat ook "verborgen" of "geheim" betekent. De volledige naam benadrukt dus de verborgen aard van deze fascinerende plant.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Taxonomie

De taxonomische classificatie van *Lathraea clandestina* plaatst deze unieke, niet-fotosynthetische plant binnen een specifieke hiërarchie van biologische indelingen:

- Rijk: Plantae (Planten)
- Familie: Orobanchaceae (Bremraapfamilie)
- Geslacht: *Lathraea* (Schubwortel)
- Soort: *Lathraea clandestina*

Synoniemen

Er zijn geen algemeen geaccepteerde botanische synoniemen voor *Lathraea clandestina*. De naam is relatief stabiel gebleven in de wetenschappelijke literatuur.

Variëteiten

Er zijn geen officieel erkende botanische variëteiten van *Lathraea clandestina*. De soort wordt over het algemeen beschouwd als een consistente entiteit binnen zijn natuurlijke verspreidingsgebied.

Cultivars

Vanwege de parasitaire levenswijze van *Lathraea clandestina* en de afhankelijkheid van de wortels van specifieke waardplanten, is het onmogelijk om cultivars van deze soort in de traditionele zin te ontwikkelen of te kweken. De plant is niet geschikt voor de tuinbouw en wordt vrijwel nooit opzettelijk aangeplant. De focus ligt op het begrijpen van de ecologie en het behoud van de natuurlijke populaties.

Familie

Lathraea clandestina behoort tot de familie Orobanchaceae, de bremraapfamilie. Deze familie omvat een groot aantal obligaat of facultatief parasitaire planten die zich vasthechten aan de wortels van andere planten om water en voedingsstoffen te verkrijgen. Leden van deze familie missen vaak chlorofyl en zijn daarom niet in staat tot fotosynthese. De bloemen zijn vaak opvallend en complex van structuur, aangepast aan bestuiving door specifieke insecten.

Hoogte

Lathraea clandestina is een grotendeels ondergrondse plant. Tijdens de bloeiperiode verschijnen de bloemstengels net boven het grondoppervlak. Deze stengels bereiken doorgaans een hoogte van slechts enkele centimeters, meestal tussen de 5 en 15 centimeter. De hoogte is beperkt omdat de plant geen fotosynthetisch weefsel hoeft te ondersteunen.

Bloemkleur

De bloemen van *Lathraea clandestina* zijn opvallend en hebben een intense paarse tot violette kleur. De bloemen zijn relatief groot in verhouding tot de grootte van de plant en hebben een buisvormige structuur met een gekromde bovenlip en een drielobbige onderlip. De heldere

kleur contrasteert met de donkere, schubbige bladeren van de bloemstengel en de omringende grond.

Bladkleur

Lathraea clandestina heeft geen typische groene bladeren zoals fotosynthetische planten. In plaats daarvan heeft de bloemstengel vlezige, schubachtige structuren die gereduceerde bladeren voorstellen. Deze schubben zijn meestal witachtig tot lichtroze of paarsachtig, passend bij de kleur van de bloemen. Ze bevatten geen chlorofyl en spelen geen rol bij de fotosynthese.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van *Lathraea clandestina* vindt plaats in het vroege voorjaar, meestal van maart tot mei. De plant verschijnt dan plotseling boven de grond met zijn opvallende bloemen. De bloei kan enkele weken aanhouden, waarna de bovengrondse delen weer afsterven en de plant zich weer ondergronds terugtrekt.

Standplaats

Lathraea clandestina is een obligaat parasiet en kan alleen overleven in de nabijheid van geschikte waardplanten. De plant parasiteert op de wortels van verschillende soorten loofbomen, met name wilgen (*Salix*), populieren (*Populus*) en soms ook elzen (*Alnus*) en beuken (*Fagus*). De standplaats is dus afhankelijk van de aanwezigheid van deze waardplanten in vochtige, vaak bosrijke omgevingen. De bodemvoorkeur van de waardplanten is indirect ook van belang voor *Lathraea clandestina*.

Herkomst

Lathraea clandestina is inheems in West- en Zuid-Europa. Het verspreidingsgebied strekt zich uit van Groot-Brittannië en Spanje tot in Italië en de Balkan. De plant komt voor in vochtige bossen, langs rivieren en in andere gebieden waar de geschikte waardplanten groeien. In sommige delen van zijn verspreidingsgebied is de plant zeldzaam.

Soort Gewas

Lathraea clandestina is een meerjarige, niet-fotosynthetische, obligaat parasitaire kruidachtige plant. De plant leeft het grootste deel van zijn levenscyclus ondergronds, gehecht

aan de wortels van zijn waardplant. Alleen tijdens de korte bloeiperiode verschijnen de bloemstengels boven de grond.

Vermeerderingswijze

Lathraea clandestina vermeerdert zich voornamelijk via zaden. Na de bestuiving worden kleine zaden gevormd die in de nabijheid van de waardplanten terechtkomen. De kieming van de zaden is afhankelijk van het contact met de wortels van een geschikte waardplant. De jonge parasiet vormt dan een haustorium, een gespecialiseerd orgaan waarmee het zich aan de wortel van de waardplant hecht en water en voedingsstoffen opneemt. Vegetatieve vermeerdering is niet bekend voor deze soort.

Klimaatzone (USDA-zones)

Gezien het brede verspreidingsgebied in Europa, wordt aangenomen dat *Lathraea clandestina* winterhard is in USDA-zones 5 tot 9. De plant is aangepast aan gematigde klimaten met duidelijke seizoenen. De overleving is echter primair afhankelijk van de aanwezigheid van geschikte waardplanten in de betreffende klimaatzone.

Insecten

De opvallende, paarse bloemen van *Lathraea clandestina* zijn aangepast aan bestuiving door insecten, met name door hommels. De vorm en kleur van de bloemen trekken deze bestuivers aan, die tijdens het bezoeken van de bloemen voor nectar en stuifmeel de overdracht van stuifmeel verzorgen. Er is geen specifieke informatie beschikbaar over insectenplagen die *Lathraea clandestina* aantasten, waarschijnlijk omdat de plant slechts korte tijd bovengronds is.

Bronvermelding

- Flora Europaea. (z.j.). *Lathraea clandestina* L.
<http://ww2.bgbm.org/FloraEuropaea/FloraEuropaeaSpecimenRecord.do?prospectId=E300000067>
 - Plants of the World Online. (z.j.). *Lathraea clandestina* L. Royal Botanic Gardens, Kew.
<http://www.plantsoftheworldonline.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:667864-1>
 - Stace, C. A. (2019). *New Flora of the British Isles* (4th ed.). Cambridge University Press.
 - Tropicos.org. (z.j.). *Lathraea clandestina* L. Missouri Botanical Garden.
<https://tropicos.org/name/23000077>
 - Van der Meijden, R. (2005). *Heukels' Flora van Nederland* (23e druk). Wolters-Noordhoff.
-

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/Etymologie	<i>Lathraea</i> (van Grieks 'lathraios' = verborgen), <i>clandestina</i> (van Latijn 'clandestinus' = verborgen), beide verwijzend naar de grotendeels ondergrondse levenswijze.
Taxonomie	Rijk: Plantae, Orde: Lamiales, Familie: Orobanchaceae, Geslacht: <i>Lathraea</i> , Soort: <i>Lathraea clandestina</i> .
Synoniemen	Geen algemeen geaccepteerde botanische synoniemen.
Variëteiten	Geen officieel erkende botanische variëteiten.
Cultivars	Geen cultivars mogelijk vanwege de parasitaire levenswijze.
Familie	Orobanchaceae (Bremraapfamilie).
Hoogte	5 tot 15 centimeter (bloemstengel tijdens de bloei).
Bloemkleur	Intens paars tot violet.
Bladkleur	Witte tot lichtroze of paarsachtige, vlezige schubben (gereduceerde bladeren zonder chlorofyl).
Bloeiperiode	Vroeg voorjaar (maart-mei).
Standplaats	Parasitair op de wortels van loofbomen (vooral wilg, populier, soms els en beuk) in vochtige omgevingen.
Herkomst	West- en Zuid-Europa.
Soort Gewas	Meerjarige, niet-fotosynthetische, obligaat parasitaire kruidachtige plant.
Vermeerderingswijze	Voornamelijk via zaden, kieming is afhankelijk van contact met de wortels van een geschikte waardplant.
Klimaatzone (USDA)	Vermoedelijk USDA-zones 5 tot 9 (afhankelijk van de winterhardheid van de waardplanten).
Insecten	Bestuiving door hommels. Geen specifieke plagen bekend.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Webmaster: webmasternrv@gmail.com